

1.pielikums
Metodikai projektu iekļaušanai
IKT mērķahitektūrā v4.0
“Detalizētā projekta apraksta veidlapa”

Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā

Detalizētais projekta apraksts

Valsts ieņēmumu dienests

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Projekta apraksts (kopsavilkums).....	3
Termini un saīsinājumi	6
1. Problēmas apraksts	7
2. Projekta mērķi un sasniedzamie rezultāti	8
2.1. Projekta rezultāta rādītāji.....	8
2.2. Rezultāta rādītāju sasniegšanas pasākumi	9
2.3. Projekta rezultāta vīzija	9
3. Risinājuma apraksts.....	10
3.1. Publiskās pārvaldes procesi, pakalpojumi un to normatīvais regulējums	12
3.2. Dati	15
3.3. Programmatūra	15
3.4. Infrastruktūra	16
3.5. Mijiedarbība ar pašvaldībām un sadarbspēja ar Eiropas Savienības dalībvalstīm un Eiropas Komisijas institūcijām	18
4. Projekta ieguldījums SAM rezultātu rādītājos un projekta sociālekonomiskā indikatīvā lietderība 19	
4.1. Ieguldījums SAM rezultāta rādītāju sasniegšanā.....	19
4.2. Sociālekonomiskais indikatīvais lietderīgums	20
5. Projekta darbības, laika plāns un izmaksas	22
5.1. Projekta darbību īstenošanas laika grafiks.....	22
5.2. Projekta izmaksu sadalījums	23
6. Projekta organizācija un pārvaldība	24
7. Projekta ierosināšana un kontaktpersonas	26

Projekta apraksts (kopsavilkums)

Projekta mērki:

1. Nodrošināt Latvijas uzņēmēju līdzdalību ES ārējā tirdzniecībā, ieviešot AES nacionālo komponenti, to integrējot ar citu ES dalībvalstu sistēmām preču eksporta pamatplūsmas apstrādei;
2. Nodrošināt ar e-komerciju saistīto muitas procesu savstarpējo integrāciju, tai skaitā, uzlabojot lietojamību.

Darbības projekta mērķu sasniegšanai:

1. AES nacionālās komponentes pamatfunkcionalitātes izstrāde

Atbilstoši jaunajām ES normatīvo aktu prasībām un EK izstrādātajām sistēmu specifikācijām tiks izstrādāta jauna EMDAS apakšsistēma AES, kas aizstās esošo EMDAS Eksporta kontroles sistēmu. Nacionālā AES tiks integrēta kopējā ES sistēmā, nodrošinot datu apmaiņu, eksportu uzsākot un noslēdzot dažādās ES dalībvalstīs. Projekta ietvaros tiks izstrādāta AES pamatfunkcionalitāte, kas nodrošinās komersanta lietotāja grafisko saskarni eksporta deklarāciju aizpildīšanai un iesniegšanai muitas sistēmā un muitas darbinieka grafisko saskarni iesniegto eksporta deklarāciju apstrādes procesam, kā arī sasaistes ar citām VID IS, kas nepieciešamas eksporta procedūru noformēšanai atbalsta funkciju nodrošināšanai.

2. Ar AES pamatfunkcionalitāti saistīto informācijas sistēmu izmaiņu izstrāde

Tiks veiktas izmaiņas esošajās saistītajās VID IS (IRIS, ITVS, EMCS, DNS), kas nodrošinās atbalsta funkcijas eksporta procedūru noformēšanai, t.sk. automatizēto riska analīzi un kontroli par preču izvešanas ierobežojumiem un aizliegumiem, klasifikatoru saņemšanai, obligāto datu nodošanai EK, kā arī kontroli par akcīzes preču izvešanu atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā.

3. Ar e-komerciju saistīto muitas procesu pilnveidošana

Nodrošinot ar e-komerciju saistīto procesu integrāciju muitas sistēmās, projekta ietvaros tiks pilnveidots ar pasta sūtījumu saistīto muitas deklarāciju iesniegšanas un apstrādes process, atvieglojot klientiem deklarāciju aizpildīšanu un savu noformēto deklarāciju meklēšanu, veicot grafiskās saskarnes lietojamības uzlabojumus, kā arī nodrošinot dažādu EMDAS apakšsistēmu savstarpējo integrāciju kontroles uzlabošanai.

Projekta rezultāta rādītāji:

Rezultāta rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sasniedzamā vērtība 2 gadus pēc projekta beigām	Sasniedzamā vērtība 3 gadus pēc projekta beigām

1.	AES pieejamība	%	0	99.6	99.6
2.	AES izmantošanas no dažāda veida ierīcēm (t.sk. mobilām ierīcēm) nodrošināšana	%	0	100	100
3.	Ar komersanta grafisko saskarni nodrošināti vidējie un mazie eksportētāji	skaits	0	~ 500	~ 500

Projekta iznākuma rādītāji:

	Iznākuma rādītājs	Mērvienība	Sasniedzamā vērtība projekta beigās
1.	Nodrošināti/pilnveidoti VID pamatdarbības procesi	skaits	7
2.	Nodrošināti/pilnveidoti VID e-pakalpojumi	skaits	4
3.	Izstrādātas/pilnveidotas VID informācijas sistēmas	skaits	5
4.	Izveidota datu apmaiņa ar citu ES dalībvalstu sistēmām	skaits	1
5.	Publicētas atvērto datu kopas	skaits	3

Projekta kopējais plānotais finansējuma apjoms ir 2 600 000 EUR. Projektu plānots īstenot 27 mēnešu laikā no līguma par projekta īstenošanu noslēgšanas dienas.

Pēc projekta īstenošanas ikgadējās uzturēšanas izmaksas tiek plānotas 7% apmērā no izstrādes izmaksām un ir 182 000 EUR.

Saistība ar iepriekšējā plānošanas perioda projektiem, projekta lietderība un ieguldījums SAM rezultāta rādītājos:

Laikā no 2011.gada 1.jūlija līdz 2015.gada 31.janvārim VID tika īstenots ERAF finansētais projekts “Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas ieviešana, pilnveidošana un uzturēšana” Nr.3DP/3.2.2.1.1/11/IPIA/CFLA/001, automatizējot muitas datu apstrādes procesu atbilstoši ES un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, īstenojot informācijas apmaiņu starp komersantiem un muitas iestādēm, Latvijas un citu ES dalībvalstu muitas iestādēm, kā arī starp Latvijas muitas iestādēm un citām valsts institūcijām, kas iesaistītas preču muitas datu apstrādes un kontroles procesā, tādējādi uzsākot virzību uz elektronisku jeb bezpapīru muitas vidi. Projekta īstenošanas gaitā tika izstrādāta EMDAS un jauni e-pakalpojumi portālā www.latvija.lv.

Turpinot muitas sistēmu attīstību atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, laikā no 2017.gada 25.aprīļa līdz 2020.gada 24.aprīlim tika realizēts ERAF finansētais projekts “E-muita (1.kārta)” Nr.2.2.1.1/17/I/003, kura aktivitātes turpina iepriekšējā plānošanas periodā uzsāktu virzību uz elektronisku jeb bezpapīru muitas vidi. Minētā projekta īstenošanas rezultātā tika pilnveidoti 18 VID darbības pamatprocesi, nodrošinot atsevišķu muitas datu apstrādes procesu automatizāciju, pilnveidoti 38 muitas sniegtie e-pakalpojumi, kā arī izveidots 1 jauns e-pakalpojums. Tādējādi

tiek veicināts to iedzīvotāju un komersantu īpatsvara pieaugums, kas izmanto e-pakalpojumus sadarbībai ar valsts institūcijām, ņemot vērā, ka muitas deklarāciju un citu muitas dokumentu iesniegšana un apstrāde notiek tikai elektroniski, izmantojot tam paredzētās informācijas sistēmas, kā to nosaka ES un nacionālie normatīvie akti.

Projekts “Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā” sekmēs Ministru kabineta noteikumu Nr.653 *“Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību” 2.2.1.1. pasākuma “Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība” īstenošanas noteikumi”* 7.1.1. apakšpunktā minētā iznākuma rādītāja un 7.2.1. un 7.2.2. apakšpunktos minēto rezultāta rādītāju sasniegšanu.

Projekta īstenošanas rezultātā, ieviešot jaunu AES, kas ir tehniskais atbalsts eksporta procedūru kārtīšanai elektroniskā vidē, tiks nodrošināta 6 VID darbības procesu un ar to saistīto sniegto e-pakalpojumu nepārtrauktība un pilnveidošana, kā arī tiks pilnveidots 1 VID process saistībā ar e-komercijas prasību ieviešanu muitas jomā. Tāpat, attīstoties e-komercijai, sagaidāms iedzīvotāju, kas izmanto e-pakalpojumus sadarbībai ar valsts institūcijām īpatsvara pieaugums, ņemot vērā to, ka saskaņā ar ES normatīvajos aktos noteiktajām prasībām komunikācija ar muitas dienestiem ir iespējama tikai elektroniskā veidā.

Veicot projekta naudas plūsmas un sociālekonomiskā indikatīvā lietderīguma aprēķinu projekta dzīves ciklā (15 gadi), veidojas pozitīva naudas plūsma. Projekta investīciju izmaksas trīs gadu laikā ir plānotas 2 600 000 euro apmērā, savukārt aprēķinātās provizoriskās darbības izmaksas projekta dzīves cikla laikā ir 2 184 000 euro. Līdz ar to, projekta dzīves ciklā darbības izmaksas sastāda 4 784 000 euro.

Savukārt, veicot projekta sociālekonomisko ieguvumu analīzi un aprēķinu, nediskontētā ieguvumu summa projekta dzīves cikla laikā kopā sastāda 70 200 000 euro.

Veicot projekta naudas plūsmas diskontēšanu, ar diskonta likmi 5%, projekta dzīves cikla laikā kopējās izmaksas ir 3 874 273 euro, savukārt projekta sociālekonomiskie ieguvumi projekta dzīves cikla laikā kopā sastāda 47 029 498 euro.

Tādejādi, ieguvumi no “Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā” projekta realizācijas ir lielāki par projekta investīciju un darbības izmaksām projekta dzīves cikla laikā.

Termini un saīsinājumi

Termins, saīsinājums	Skaidrojums
AES	Automatizētā eksporta sistēma
API	Programmiskā saskarne (<i>Application programming interface</i>)
CCN2	<i>Common Communication Network 2</i>
CS/MIS	Central Services/Management Information System
DNS	Datu noliktavas sistēma
ECB	Eiropas centrālā banka
EK	Eiropas Komisija
EKS	Eksporta kontroles sistēma
EMCS	Akcīzes preču pārvietošanas un kontroles sistēma (<i>Excise Movement and Control System</i>)
EMDAS	Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēma
EMDAS1	Esošā EMDAS arhitektūra
EMDAS2	Jaunā EMDAS arhitektūra
e-muita	Elektroniskā muita
ES	Eiropas Savienība
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IRU	Starptautiskā autopārvadātāju asociācija
IRIS	Integrētā riska informācijas sistēma
IS	Informācijas sistēmas
ISS	Informācijas sistēmu savietotājs
IT	Informāciju tehnoloģijas
ITDB	TIR turētāju datu bāze (<i>International TIR Data Bank</i>)
ITVS	Integrētā tarifa vadības sistēma
LVRTC	VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
MAIS	Maksājumu administrēšanas informācijas sistēma
MASP	Daudzgažu stratēģiskais e-muitas ieviešanas plāns
MFKB	Muitas fiziskās kontroles bloks

OLAF	Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs (<i>European Anti-Fraud Office</i>)
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SKLOIS	Starptautiskā kravu loģistikas un ostu informācijas sistēma
SMK	Savienības muitas kodekss
SQL	Strukturēta vaicājumvaloda
VESPC	Valsts elektronisko sakaru pakalpojumu centrus
VID	Valsts ieņēmumu dienests

1. Problēmas apraksts

1. Elektroniskās muitas vides izveide ES līmenī

Savienības muitas kodekss¹ (SMK) paredz, ka visa informācijas apmaiņa starp muitas dienestiem un starp uzņēmējiem un muitas dienestiem, kā arī šādas informācijas glabāšana, tiek veikta, izmantojot elektroniskas datu apstrādes metodes, un ka informācijas un saziņas sistēmām jāpiedāvā vienādas iespējas uzņēmējiem visās dalībvalstīs.

Tādejādi, atbilstoši Darba programmā² par SMK paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu noteiktajiem muitas elektronisko sistēmu ieviešanas termiņiem, kā arī EK daudzgadu stratēģiskajā e-muitas ieviešanas plānā (MASP) paredzētajām aktivitātēm, EK un ES dalībvalstīm jāizstrādā jaunas un jāpilnveido esošās elektroniskās sistēmas, kas nodrošinās datu apmaiņu starp muitas iestādēm un komersantiem visā ES.

Tai skaitā, vēlākais līdz 2023.gada 1.decembrim dalībvalstīm jāievieš AES nacionālās komponentes, tās integrējot ar citu dalībvalstu sistēmām, kā arī citām nacionālajām sistēmām, nodrošinot visu ar eksporta plūsmu saistīto muitas formalitāšu kārtošānu elektroniskā vidē atbilstoši jaunajām ES normatīvo aktu prasībām, datu elementiem un formātiem atbilstoši ES muitas datu modelim, kas izstrādāts balstoties uz Pasaules muitas organizācijas standartiem.

Projekta ietvaros līdz 2023.gada 1.decembrim tiks izstrādāta un ieviesta nacionālās AES pamatfunkcionalitāte Elektroniskajā muitas datu apstrādes sistēmā (EMDAS), kas aizstās līdz šim eksporta procedūru kārtošānai izmantojamo Eksporta kontroles sistēmu (EKS) un nodrošinās eksporta deklarāciju datu iesniegšanu un noformēšanu Eksporta muitas iestādēs, tai skaitā, automātisko riska analīzi un kontroli par ierobežojumiem un aizliegumiem eksporta jomā, kā arī automatizēto izlaišanu un eksporta deklarāciju noslēgšanas procesu Izvešanas muitas iestādēs, tai skaitā gadījumos, kad minētās muitas iestādes atrodas dažādās ES dalībvalstīs (proti, eksporta procedūru uzsāk vienā dalībvalstī un noslēdz citā).

2. E-komercijas prasību ieviešana

¹ EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu

² KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2019/2151 (2019. gada 13. decembris), ar ko izveido darba programmu par Savienības Muitas kodeksā paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu

No 2021.gada 1.jūlija stāsies spēkā vairāki grozījumi Direktīvā 2006/112/EK (PVN direktīva), kas maina PVN noteikumus, kas piemērojami pārrobežu e-komercijas darbībām starp uzņēmumiem un patērētājiem. Šo izmaiņu iemesls ir vienādot noteikumus uzņēmējiem attiecībā uz nodokļu piemērošanu.

E-komercijas prasību ieviešanai, t.sk., PVN iekasēšanai uz robežas, EMDAS tiek izstrādāta jauna funkcionalitāte importa muitas deklarācijas ar īpaši samazinātu datu kopu iesniegšanai un apstrādei. Projekta ietvaros tiks veikta jaunas funkcionalitātes integrācija ar citām, fiziskajām personām paredzētajām EMDAS funkcionalitātēm, t.sk. uzlabojot to lietojamību.

3. *Paredzamās sekas, ja projekts netiks īstenots*

Gadījumā, ja projekts netiks īstenots un, ja Latvijas muitas informācijas sistēmas neatbildīs jaunajām ES normatīvo aktu prasībām, tās vairs nebūs iespējams savietot ar pārējo ES dalībvalstu sistēmām, kā rezultātā Latvija tiks atslēgta no ES kopējās sistēmas, t.i., nebūs iespējams turpināt elektronisko datu apmaiņu ar ES dalībvalstīm un attiecīgi nokārtot eksporta formalitātes sadarbībā ar partneriem citās ES dalībvalstīs, kas var daļēji vai pilnībā paralizēt Latvijas eksporta nozari un likt uzņēmējiem pārcelt savu uzņēmējdarbību uz citām dalībvalstīm.

Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību, normatīvo aktu pārkāpšana un noteikto prasību neizpilde noved pie oficiālās pārkāpuma procedūras ierosināšanas pret valsti no EK vai citu dalībvalstu puses. Ja konstatētais pārkāpums netiek risināts ilgstoši un nav panākta vienošanās par turpmākiem soļiem, tiek uzsākts tiesvedības process, kā rezultātā dalībvalstij var tikt uzlikts par pienākumu samaksāt soda naudu (vienreizējo maksājumu) un/vai kavējuma naudu, ko EK konkrētajos apstākļos uzskata par piemērotu. Tomēr, soda naudas samaksa, neatbrīvo dalībvalsti no sistēmu izstrādes un ieviešanas.

2. Projekta mērķi un sasniedzamie rezultāti

Ņemot vērā identificētos uzdevumus saistībā ar ES normatīvo aktu prasību izpildi attiecībā uz muitas elektronisko sistēmu izveidi, ir izvirzīti šādi projekta mērķi:

1. Nodrošināt Latvijas uzņēmēju līdzdalību ES ārējā tirdzniecībā, ieviešot AES nacionālo komponenti, to integrējot ar citu ES dalībvalstu sistēmām preču eksporta pamatplūsmas apstrādei;
2. Nodrošināt ar e-komerciju saistīto muitas procesu savstarpējo integrāciju, tai skaitā, uzlabojot lietojamību.

2.1. *Projekta rezultāta rādītāji*

	Rezultāta rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sasniedzamā vērtība 2 gadus pēc projekta beigām	Sasniedzamā vērtība 3 gadus pēc projekta beigām
1.	AES pieejamība	%	0	99.6	99.6

2.	AES izmantošanas no dažāda veida ierīcēm (t.sk. mobilām ierīcēm) nodrošināšana	%	0	100	100
3.	Ar komersanta grafisko saskarni nodrošinātie vidējie un mazie eksportētāji	skaits	0	~ 500	~ 500

2.2. Rezultāta rādītāju sasniegšanas pasākumi

N.p.k.	Rezultāta rādītājs	Sasniegšanas pasākumi
1.	AES pieejamība	AES pamatfunkcionalitātei, izstrādājot to uz jaunās IKT arhitektūras platformas, tiks nodrošināta augsta sistēmas pieejamība
2.	AES izmantošanas no dažāda veida ierīcēm (t.sk. mobilām ierīcēm) nodrošināšana	Veicot AES izstrādi un nodrošinot elektronisko eksporta procedūru datu un to apstrādes atbilstību jaunajām ES normatīvo aktu prasībām, tiks nodrošināta ērta funkcionalitātes lietojamība arī no mobilajām ierīcēm (viedtālruni, planšetes)
3.	Ar komersanta grafisko saskarni nodrošināti vidējie un mazie eksportētāji	Lai atbalstītu mazos un vidējos uzņēmējus, projekta ietvaros tiks izstrādāta grafiskā komersanta saskarne (manuālai datu ievadei vai ielādei no faila), tādējādi mazinot administratīvo slogu ļaujot uzņēmējiem ietaupīt līdzekļus savu sistēmu izstrādei

Papildus, projekta rezultātu rādītāju sasniegšanai, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi tiks veikti projekta „Publiskās pārvaldes informācijas un komunikāciju tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma 2. kārtā” ietvaros.

2.3. Projekta rezultāta vīzija

Projekts turpinās ES normatīvajos aktos noteikto prasību realizāciju attiecībā uz muitas formalitāšu elektronizāciju ES līmenī, īstenojot AES pamatfunkcionalitātes un e-komercijas direktīvas prasību ieviešanu.

Turpinot muitas sniegto pakalpojumu attīstību, veicinot e-komercijas attīstību un attiecīgi valsts budžeta ieņēmumu palielināšanu saistībā ar mazas vērtības sūtījumiem no trešajām valstīm, kas iepriekš netika aplikti ar pievienotās vērtības nodokli, tiks nodrošinātas līdzvērtīgas iespējas Latvijas iedzīvotājiem, kā arī palielināta mazo un vidējo uzņēmēju konkurētspēja eksporta nozarē, tādējādi sniedzot atbalstu Covid-19 krīzes seku pārvarēšanai.

Projekta rezultāta lietotāju grupas:

1) Muitas klienti – jebkura juridiska vai fiziska persona, kas iesaistīta muitas formalitāšu kārtīšanā Latvijā un citās ES dalībvalstīs.

2) VID darbinieki:

- kuri, pildot savus dienesta pienākumus, lieto muitas sistēmas – VID Muitas pārvaldes darbinieki, tai skaitā muitas kontroles punktu amatpersonas;
- citu VID struktūrvienību (piemēram, Nodokļu un muitas policijas pārvaldes, Nodokļu pārvaldes) darbinieki, kuriem, pildot savus dienesta pienākumus, ir nepieciešama piekļuve EMDAS AES datiem.

3. Risinājuma apraksts

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 9.oktobra Regula (ES) Nr.952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu un citu ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasībām līdz 2023.gada 1.decembrim EK un ES dalībvalstīm ir jāizstrādā un jāievieš AES. Latvijā EMDAS AES aizstās esošo EMDAS EKS un tā tiks integrēta kopējā ES sistēmā, nodrošinot datu apmaiņu, eksportu uzsākot un noslēdzot dažādās ES dalībvalstīs, atbilstoši jaunajiem datu formātiem un prasībām.

Ieviešot EMDAS AES, tiks pilnveidoti VID procesi un pakalpojumi, uzlabojot to pieejamību klientiem.

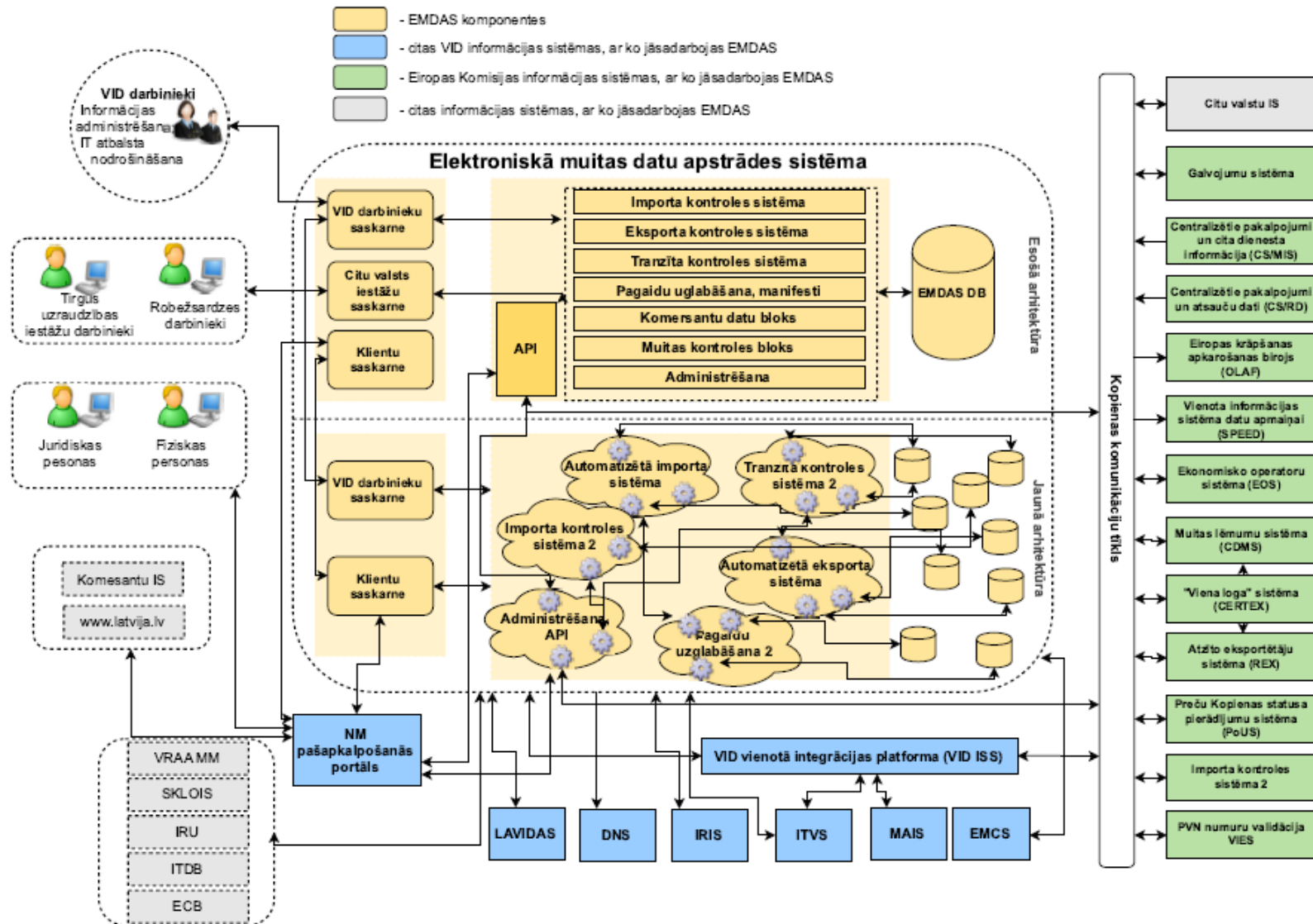
Projekta ietvaros tiks izstrādāta AES pamatfunktionalitāte:

- Komersanta lietotāja grafiskā saskarne eksporta deklarāciju, kā arī izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, aizpildīšanai un iesniegšanai muitas sistēmā, kā arī daļējās izvešanas scenāriju atbalstam;
- Muitas darbinieka grafiskā saskarne – iesniegto eksporta deklarāciju, kā arī izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, apstrādes procesam Eksporta un Izvešanas muitas iestādē, t.sk. datu apmaiņai ar citu dalībvalstu sistēmām;
- Sasaiste ar IRIS automātiskai riska analīzei;
- Sasaiste ar ITVS ierobežojumu/aizliegumu kontrolei, klasifikatoru saņemšanai, kā arī obligātu datu nodošanai Eiropas Komisijai (SURV3)
- Sasaiste ar EMCS, kas nodrošinās automātisko kontroli par akcīzes preču izvešanu *atliktajā* akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā;
- Sasaiste ar DNS nodrošinās ērtu rīku datu atlasei un pārskatu izveidošanai dažādu VID struktūrvienību darba vajadzībām, kā arī automatizētu datu sagatavošanai nosūtīšanai valsts iestādēm.

Datu apmaiņai ar citām ES dalībvalstīm tiks izmantotas EK izstrādātās centrālās komponentes, CCN2 - EK tīkls ziņojumu/datu apmaiņai, ieCA – EK ziņojumu/datu konvertētors, kas konvertēs AES ziņojumus, CS/MIS2 – EK statistikas un monitoringa sistēma, kas monitorēs AES darbību.

Nodrošinot ar e-komerciju saistīto procesu integrāciju muitas sistēmās, projekta ietvaros tiks pilnveidots ar pasta sūtījumu saistīto muitas deklarāciju iesniegšanas un apstrādes process, atvieglojot klientiem deklarāciju aizpildīšanu un savu noformēto deklarāciju meklēšanu, veicot grafiskās saskarnes lietojamības uzlabojumus, kā arī nodrošinot dažādu EMDAS apakšsistēmu savstarpējo integrāciju kontroles uzlabošanai.

Zemāk ilustrētajā attēlā sniegta VID informācijas sistēmu arhitektūra, parādot jauno EMDAS funkcionalitāti, kā arī esošās un plānotās datu apmaiņas.

Attēls 1. EMDAS programmatūras arhitektūra

Papildus iepriekš aprakstītajām EMDAS izmaiņām, īstenojot projektu, ir plānots veikt izmaiņas un papildinājumus citās saistītajās VID informācijas sistēmās (IRIS, ITVS, EMCS; DNS), kas nodrošina atbalsta funkcijas eksporta procedūru noformēšanai, t.sk. automatizēto riska analīzi un kontroli par preču izvešanas ierobežojumiem un aizliegumiem.

Atbilstoši projekta mērķiem, tiek izvirzīti šādi projekta iznākuma rādītāji, kas ir projektā veicamo darbību sasniedzamais rezultāts:

	Iznākuma rādītājs	Mērvienība	Sasniedzamā vērtība projekta beigās
1.	Nodrošināti/pilnveidoti VID pamatdarbības procesi	skaits	7
2.	Nodrošināti/pilnveidoti VID e-pakalpojumi	skaits	4
3.	Izstrādātas/pilnveidotas VID informācijas sistēmas	skaits	5
4.	Izveidota datu apmaiņa ar citu ES dalībvalstu sistēmām	skaits	1
5.	Publicētas atvērto datu kopas	skaits	3

3.1. *Publiskās pārvaldes procesi, pakalpojumi un to normatīvais regulējums*

Projekta ietvaros tiks pilnveidoti šādi 7 VID darbības pamatprocesi:

Nr. p.k	Procesa nosaukums	Pilnveidojamā darbības procesa apraksts
1.	Ar pasta sūtījumiem saistīto formalitāšu kārtošana un kontrole	Saistībā ar izmaiņām pievienotās vērtības nodokļa likumdošanā, kas paredz nodokļa iekasēšanu jau no pirmā centa par visiem preču sūtījumiem no trešajām valstīm, projekta ietvaros tiks pilnveidots ar pasta sūtījumu saistīto muitas deklarāciju iesniegšanas un apstrādes process, atvieglojot klientiem deklarāciju aizpildīšanu un meklēšanu, veicot lietojamības uzlabojumus, kā arī nodrošinot dažādu EMDAS apakšsistēmu savstarpējo integrāciju kontroles uzlabošanai.
2.	Eksporta deklarāciju iesniegšana un apstrāde Eksporta muitas iestādē	Projekta ietvaros tiks izstrādāta transeiropas AES nacionālā komponente pamatfunktionalitātes nodrošināšanai atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, t.i. eksporta deklarāciju un eksporta manifestu, kā arī izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, iesniegšanai un noformēšanai Latvijā, tai skaitā, eksporta datu apmaiņai ar citām ES dalībvalstīm, kad eksporta muitas procedūra tiek uzsākta Latvijā un preces izvestas caur citu ES dalībvalsti.

3.	Eksporta deklarāciju apstrāde Izvešanas muitas iestādē	Projekta ietvaros tiks izstrādāta transeiropas AES nacionālā komponente pamatfunkcionalitātes nodrošināšanai atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, t.i. eksporta deklarāciju, eksporta manifestu, kā arī izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, iesniegšanai un noformēšanai Latvijā, tai skaitā, datu apmaiņai ar citām ES dalībvalstīm, kad eksporta muitas procedūra tiek uzsākta citā dalībvalstī un preces izvestas caur Latviju.
4.	Preču, uz kurām attiecināmi ierobežojumi un aizliegumi eksporta jomā, kontrole	Projekta ietvaros tiks nodrošināta sasaiste ar ITVS eksporta procedūrām noteikto ierobežojumu un aizliegumu kontrolei, klasifikatoru saņemšanai, kā arī obligāto eksporta procedūru datu nodošanai uzraudzībai EK (<i>Surveillance3</i>).
5.	Automatizētā riska analīze standarta eksporta deklarāciju apstrādes procesā	Projekta ietvaros tiks nodrošināta sasaiste ar IRIS, nodrošinot eksporta muitas procedūru automatizēto risku analīzi.
6.	Eksporta noformēšana, piemērojot centralizēto muitošanu	Komersantiem, kuri regulāri saskaras ar nepieciešamību noformēt eksporta muitas procedūru precēm, kas fiziski atrodas citā ES dalībvalstī, centralizētā muitošana atvieglos muitas formalitāšu kārtosšanu. Īpaši izdevīgs šis process ir tiem ES komersantiem, kuri eksporta deklarācijas iesniedz, izmantojot programmējamo saskarni (API), jo tādejādi nav nepieciešams komersanta sistēmu pielāgot visu pārējo dalībvalstu muitas sistēmām, kur būtu nepieciešams formēt eksporta muitas deklarācijas.
7.	Datu ieguve un analīze	Eksporta deklarāciju datu nodošana no EMDAS uz DNS; sistēmu papildināšana automatizēto pārskatu izveidei (t.sk. citām iestādēm). Tiks veikta DNS papildināšana un strukturālās izmaiņas, nodrošinot dažādu muitas atskaišu un analītisko pārskatu iegūšanu vienotā sistēmā, tādejādi optimizējot esošās datu plūsmas, datu atlases iespējas un VID amatpersonu darbu.

Projekta ietvaros tiks pilnveidoti 4 VID sniegtie publiskie pakalpojumi, kā arī uzlabota to lietojamība.

Pakalpojumu pilnveidošanas tiesiskais pamats ir ES normatīvo aktu prasības, minētajos aktos nav nepieciešami grozījumi:

Nr. p.k.	Pakalpojuma nosaukums	Pilnveidojamā pakalpojuma apraksts
-------------	-----------------------	------------------------------------

1.	Importa muitas deklarāciju noformēšana pasta sūtījumiem	<p>Fiziskās personas, kurām starptautiskos pasta sūtījumus piegādā pasta pakalpojumu sniedzēji, pašas veic muižošanas formalitātes, izmantojot iespēju deklarēt sūtījumu vienkāršotā kārtībā, tādējādi būtiski paātrinot un atvieglot muižošanas procesu.</p> <p>Pakalpojums tiks pilnveidots atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Nozares mērogā stratēģiski nozīmīgs un prioritārs e-pakalpojums.</p>
2.	Muitas procedūra – eksports	<p>Muitas procedūru – eksports - piemēro Savienības precēm, ko paredzēts izvest no Savienības muitas teritorijas.</p> <p>Pakalpojums tiks pilnveidots atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Pakalpojums pozitīvi ietekmē Latvijas starptautisko konkurētspēju, darbību vienotajā tirgū.</p> <p>Nozares mērogā stratēģiski nozīmīgs un prioritārs e-pakalpojums.</p>
3.	Muitas procedūra - izvešana pārstrādei	<p>Muitas procedūra - izvešana pārstrādei - atļauj Savienības preces izvest uz laiku no Savienības muitas teritorijas, lai tām veiktu pārstrādes darbības un šajās darbībās iegūtos produktus laist brīvā apgrozībā ar pilnu vai daļēju atbrīvojumu no ievadmuitas nodokļiem.</p> <p>Pakalpojums tiks pilnveidots atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Pakalpojums pozitīvi ietekmē Latvijas starptautisko konkurētspēju, darbību vienotajā tirgū.</p> <p>Nozares mērogā stratēģiski nozīmīgs un prioritārs e-pakalpojums.</p>
4.	Reeksports	<p>Reeksports - ārpus Savienības preču izvešana no Savienības muitas teritorijas uz valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis.</p> <p>Pakalpojums tiks pilnveidots atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Pakalpojums pozitīvi ietekmē Latvijas starptautisko konkurētspēju, darbību vienotajā tirgū.</p> <p>Nozares mērogā stratēģiski nozīmīgs un prioritārs e-pakalpojums.</p>

3.2. *Dati*

VID ir apzinājis valsts iestāžu sistēmu pārziņus un identificējis tās informācijas sistēmas, no kurām ir nepieciešams saņemt/nodot datus. Muitas sistēmai jau ir izstrādātas datu apmaiņas ar vairākām citām valsts iestādēm un muitošanas procesā iesaistītajām organizācijām un uzņēmējiem, nodrošinot automatizētu datu pārņemšanu un to atkalizmantošanu.

Projekta ietvaros netiek plānots izstrādāt jaunas datu apmaiņas, ņemot vērā, ka ERAF finansētā projekta “E-muita (1.kārta)” Nr.2.2.1.1/17/I/003 ietvaros jau ir ieviesti un pilnveidoti datu apmaiņas risinājumi ar vairākām valsts iestāžu un muitošanas procesā iesaistīto uzņēmēju sistēmām, piemēram:

- sasaiste ar Valsts reģionālas attīstības aģentūras uzturēto portālu www.latvija.lv, nodrošinot muitas sistēmas lietotāju autentifikāciju un maksājumu veikšanas iespēju tiešsaistē;
- sasaiste ar VAS “Latvijas dzelzceļš”, automatizējot kravu pavaddokumentu datu salīdzināšanu un eksporta un tranzīta deklarāciju noslēgšanu;
- sasaiste ar SKLOIS (Starptautiskā kravu loģistikas un ostu informācijas sistēma), aizstājot līdz šim manuāli veikto kuģu kravas dokumentu salīdzināšanu divās sistēmās ar elektronizētu starpsistēmu datu salīdzināšanu un nodošanu tālākai izmantošanai kravas izvešanas procesa noformēšanai, uzlabojot un paātrinot eksporta formalitāšu kārtēšanas procesu kravām, kas tiek izvestas ar jūras transportu;
- sasaiste ar VAS “Latvijas Pasts” sistēmu, nodrošinot iespēju deklarēt pasta sūtījumus, izmantojot SMK paredzēto deklarāciju ar samazinātu datu kopu, un automātisko deklarāciju izlaišanu.

ERAF līdzfinansētā projekta “E-muita (1.kārta)” Nr.2.2.1.1/17/I/003 ietvaros tika izstrādātas un atvērto datu portālā <https://data.gov.lv/lv> publicētas četras muitas datu kopas, kur dati automātiski tiek atjaunoti reizi mēnesī.

Projekta ietvaros paredzēts izveidot risinājumu, kurš bez maksas, publiski un neierobežotā veidā atkalizmantošanai nodos vispārpieejamu informāciju. Plānots izveidot trīs atvērto datu kopas publicēšanai:

- TIR karnetes:
Datu kopa saturēs informāciju par Latvijā uzsāktu un noslēgtu TIR karnešu skaitu sadalījumā pa muitas iestādēm gadu, mēnešu griezumā.
- Vienkāršotā importa muitas deklarācija pasta sūtījumiem:
Datu kopa saturēs informāciju par minētajās muitas deklarācijās aprēķināto muitas nodokli, akcīze nodokli un PVN sadalījumā pa preču grupām gadu, mēnešu griezumā.
- Importa muitas deklarācijas pasta sūtījumiem ar īpaši samazinātu datu kopu:
Datu kopa saturēs informāciju par minēto muitas deklarāciju vērtību (EUR) sadalījumā pa preču grupām, gadiem, mēnešiem.

Papildus, projekta ietvaros tiks izveidotas 14 datu kopas (muitas datu klasifikatori) atkalizmantošanai VID ISS, kuras nākotnē iespējams publicēt arī atvērto datu portālā.

3.3. *Programmatūra*

Jauno EMDAS apakšsistēmu izstrāde un attīstība tiek plānota pakāpeniska – pa komponentēm, nomainot to tehniskās platformas, jaunajiem risinājumiem izvirzot modulāras un sadarbspējīgas

arhitektūras prasības, risinājumiem, kur tas ir iespējami un lietderīgi, komerciālu produktu vietā izmantojot atvērtā koda risinājumus.

Plānots, ka šīs izmaiņas veicinās sistēmas pieejamības un veiktspējas rādītāju uzlabošanu. Programmatūras izstrādē noteikts, ka tiek izmantotas gatavas koda bibliotēkas, vienoti klasifikatori, iepriekš izstrādātie servisi tiek atkārtoti izmantoti un tiek iekļauta gatavu programmatūras produktu izmantošana, ja vien tie ir pieejami un atbilst valsts izveidotajiem vienotajiem standartiem.

Veidojot jauno EMDAS apakšsistēmu arhitektūru, ir ņemti vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas informatīvā ziņojuma "Par valsts pārvaldes informācijas sistēmu arhitektūras reformu" ieteikumi, tiek izmantota mikroservisa pieeja, konteineru risinājumi.

EMDAS attīstībā tiek plānota pakāpeniska pāreja uz atvērtā koda datu bāzu vadības sistēmu PostgreSQL.

3.4. *Infrastruktūra*

Kopš 2017.gada 7.septembra VID ēkā Talejas ielā 1, Rīgā esošā datu centra operators ir LVRTC, kam ir uzticēts nodrošināt un attīstīt kopējo VESPC. Datu centrs Talejas ielā 1, Rīgā ir daļa VESPC infrastruktūras. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo Datu centra operatora pakalpojumu līgumu ar LVRTC, VID izmanto 5 attālinātas statnes LVRTC datu centra Zaķusalas krastmalā 1, Rīgā.

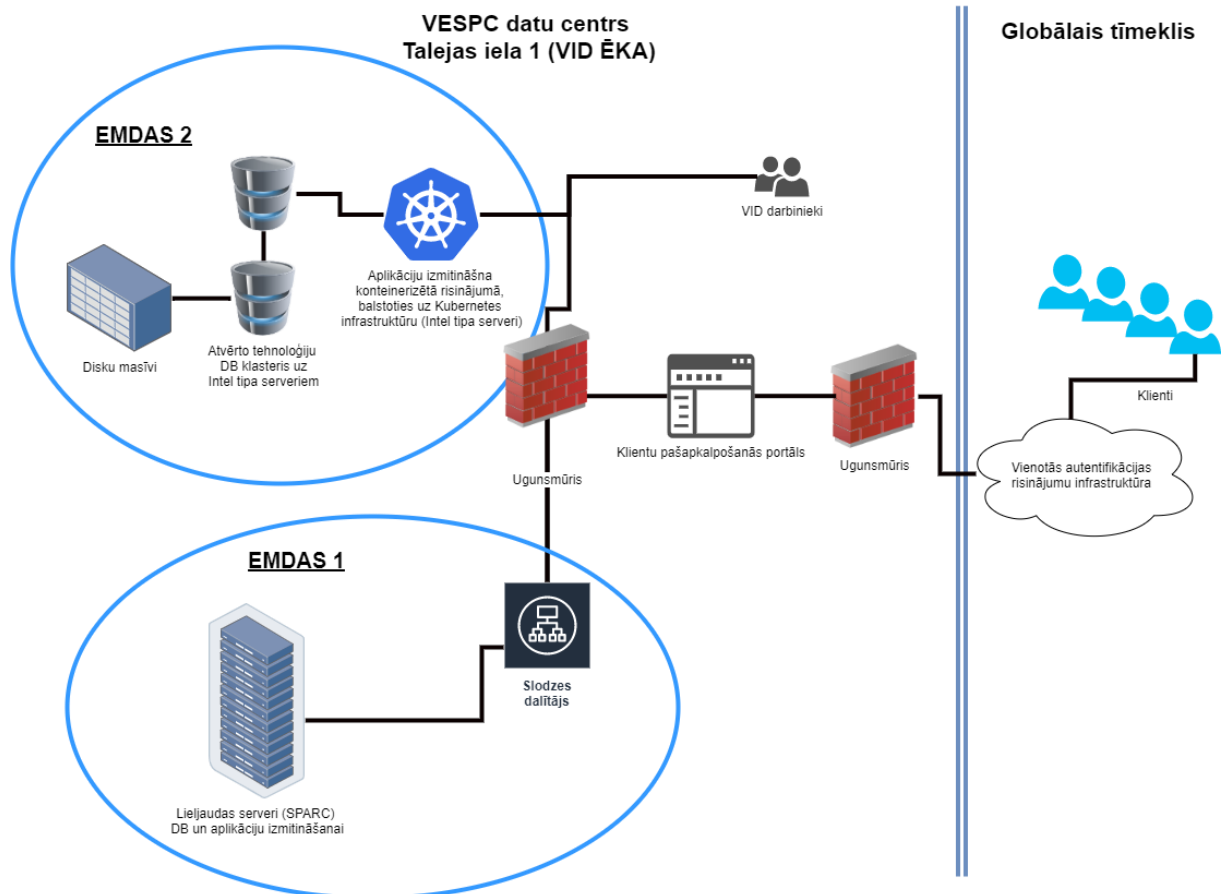
VID tehniskie risinājumi izveidoti atbilstoši VID drošības politikai un saskaņā ar labāko pasaules praksi, kas pieprasa piekļuves un infrastruktūras granulēšanu.

Izveidots risinājums VID IS rezerves kopiju attālinātai kopēšanai ģeogrāfiski attālinātā vietā VESPC ietvaros, lai mazinātu riskus, kas varētu rasties būtisku darbības traucējumu rezultātā primārajā datu centrā.

Jaunā EMDAS arhitektūra (EMDAS2) tiek veidota tā, lai tiktu izmantotas atvērtā koda tehnoloģijas un konteinerizācijas risinājumus, kas nodrošina sistēmas mērogojamību un iespēju to izvietot arī citu valsts datu centru infrastruktūrā.

EMDAS izvietojums VID datu centra arhitektūrā redzams attēlā 2.

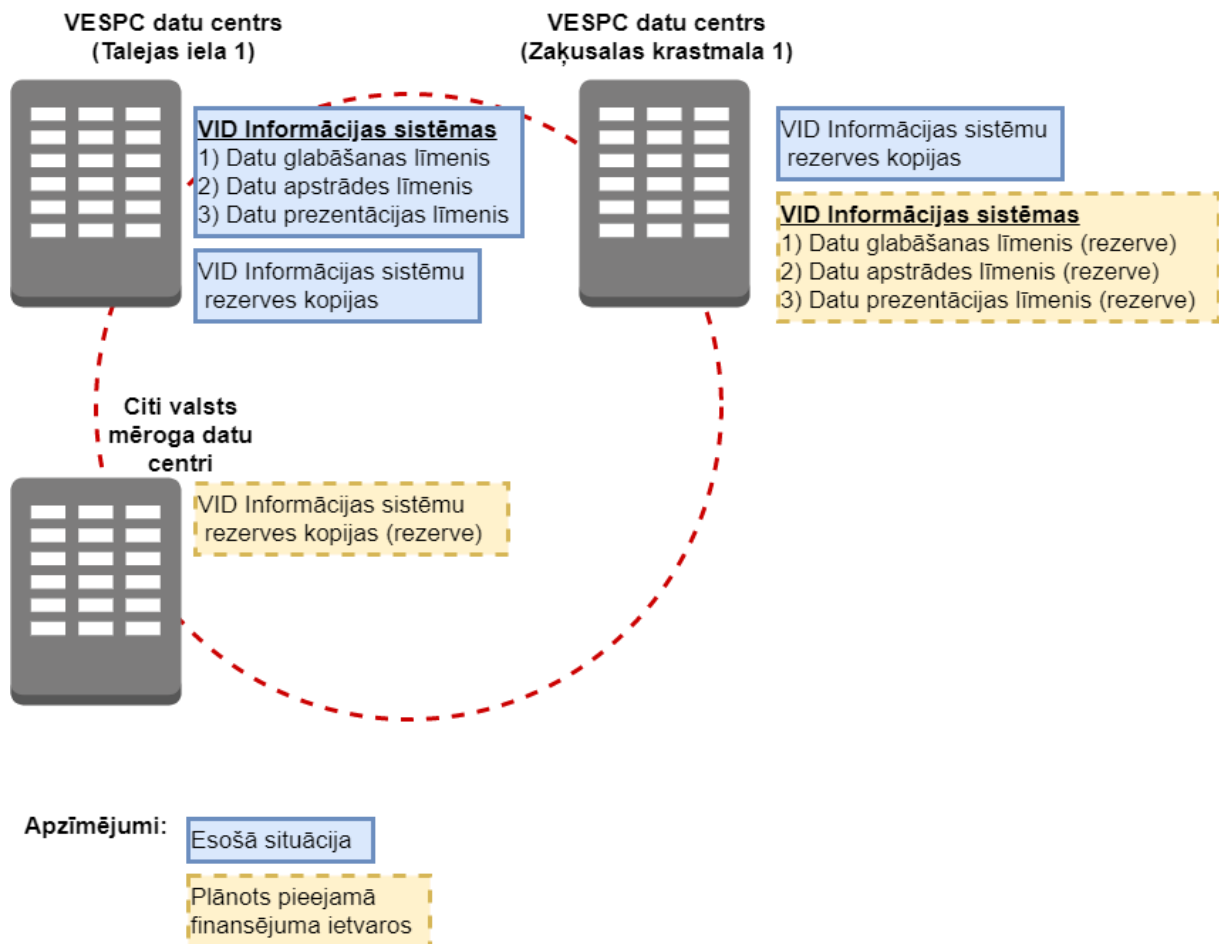

Attēls 2 - EMDAS izvietojums VID datu centra arhitektūrā

Tā kā VID rīcībā ir arī stanes LVRTC datu centrā, tad šobrīd notiek attālināta rezerves kopijas uzglabāšana LVRTC datu centrā.

Ja VID rīcībā būs nepieciešamais finansējums, ir iespēja EMDAS2 pilnībā dublēt otrā datu centrā un papildus rezerves kopijas izvietot vēl kādā valsts kontrolētā datu centrā. Tāpat kā iespēja ir izvietot konteinerus Kubernetes infrastruktūrā valsts mēroga mākonī, ja tāds nākotnē tiktu attīstīts.

Attēlā 3 ir redzams VID IS izvietojums loģiski vienotajā valsts datu centrā.

Attēls 3 VID IS izvietojums loģiski vienotajā valsts datu centrā

3.5. Mijiedarbība ar pašvaldībām un sadarbība ar ES dalībvalstīm un EK institūcijām

Projekta ievaros pilnveidojamiem procesiem nav plānota mijiedarbība ar procesiem pašvaldībās.

Projekta ietvaros izstrādājot EMDAS AES, sadarbību ar citu ES dalībvalsti un EK institūcijām nosaka šādi tieši piemērojami ES tiesību akti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr.952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu;
- Komisijas Deleģētā Regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem;
- Komisijas Īstenošanas Regula (ES) 2015/2447 (2015. gada 24. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu;
- Komisijas Īstenošanas Regula (ES) 2019/1026 (2019. gada 21. jūnijs) par Savienības Muitas kodeksā paredzēto informācijas apmaiņas un glabāšanas elektronisko sistēmu izstrādes, uzturēšanas un izmantošanas tehniskajiem noteikumiem;

- Komisijas Īstenošanas Lēmums (ES) 2019/2151 (2019. gada 13. decembris), ar ko izveido darba programmu par Savienības Muitas kodeksā paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu.

ES normatīvie akti nosaka, ka dalībvalstīm jānodrošina muitas procedūru noformēšana un datu apmaiņa par preču kustību starp dalībvalstīm bezpapīra vidē. Atbilstoši minēto normatīvo aktu prasībām tiek izstrādātas un ES līmenī saskaņotas kopējās sistēmu funkcionālās un tehniskās specifikācijas.

Organizatoriskā līmenī, ES Nodokļu un muitas ūnijas ģenerāldirektorāts (DG TAXUD) tiešā veidā uzrauga dalībvalstu muitas dienestus saistībā ar muitas sistēmu pieejamību lietotājiem, muitas procedūru piemērošanu/noformēšanu, muitas procedūru uzraudzību, ko veic šie muitas dienesti, un procedūru piemērošanas/noformēšanas pareizību. Dalībvalstis reizi mēnesī sniedz atskaiti EK par muitas procedūru piemērošanu.

Tāpat, ES dalībvalstu muitas dienestiem ir pienākums sniegt atbalstu Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojam (OLAF), kā arī pienākums sniegt atbalstu citu dalībvalstu muitas dienestiem, lai veicinātu cīņu ar organizēto noziedzību, kontrabandu, utt.

Lai nodrošinātu dalībvalstu muitas dienestu uzraudzību, ES Nodokļu un muitas ūnijas ģenerāldirektorātam ir piekļuve muitas procedūru metadatiem.

Dalībvalstu muitas dienestiem ir pienākums nodod informāciju par eksporta un tranzīta noformētajām procedūrām OLAF, lai veicinātu cīņu ar organizēto noziedzību, kontrabandu utt. Eiropas birojam krāpšanas apkarošanai ir piekļuve pie eksporta un tranzīta deklarāciju informācijas tiešā veidā.

Datu apmaiņa ar citām ES dalībvalstīm pilnā apjomā, lai nodrošinātu muitas procedūru noformēšanu un preču kustību atbilstoši ES normatīvajiem aktiem.

4. Projekta ieguldījums SAM rezultātu rādītājos un projekta sociālekonomiskā indikatīvā lietderība

4.1. Ieguldījums SAM rezultāta rādītāju sasniegšanā

Laikā no 2011.gada 1.jūlija līdz 2015.gada 31.janvārim VID tika īstenots ERAF finansētais projekts “Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas ieviešana, pilnveidošana un uzturēšana” Nr.3DP/3.2.2.1.1/11/IPIA/CFLA/001, automatizējot muižošanas procesu atbilstoši ES un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, īstenojot informācijas apmaiņu starp komersantiem un muitas iestādēm, Latvijas un citu ES dalībvalstu muitas iestādēm, kā arī starp Latvijas muitas iestādēm un citām valsts institūcijām, kas iesaistītas preču muižošanas un kontroles procesā, tādējādi uzsākot virzību uz elektronisku jeb bezpapīru muitas vidi. Projekta īstenošanas gaitā tika izstrādāta EMDAS un jauni e-pakalpojumi portālā www.latvija.lv.

Turpinot muitas sistēmu attīstību atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, laikā no 2017.gada 25.aprīļa līdz 2020.gada 24.aprīlim tika realizēts ERAF finansētais projekts “E-muita (1.kārta)” Nr.2.2.1.1/17/I/003, kura aktivitātes turpina iepriekšējā plānošanas periodā uzsāktu virzību uz elektronisku jeb bezpapīru muitas vidi. Minētā projekta īstenoto aktivitāšu rezultātā tika pilnveidoti 18 VID darbības pamatprocesi, nodrošinot atsevišķu muitas procesu automatizāciju, pilnveidoti 38 muitas sniegtie e-pakalpojumi, kā arī izveidots 1 jauns e-pakalpojums. Tādējādi tiek veicināts to iedzīvotāju un komersantu īpatsvara pieaugums, kas izmanto e-pakalpojumus

sadarbībai ar valsts institūcijām, ņemot vērā, ka muitas deklarāciju un citu muitas dokumentu iesniegšana un apstrāde notiek tikai elektroniski, izmantojot tam paredzētās informācijas sistēmas, kā to nosaka ES un nacionālie normatīvie akti.

Projekts "Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā" sekmēs Ministru kabineta noteikumu Nr.653 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" īstenošanas noteikumi" 7.1.1. apakšpunktā minētā iznākuma rādītāja un 7.2.1. un 7.2.2. apakšpunktos minēto rezultāta rādītāju sasniegšanu.

Projekta īstenošanas rezultātā, ieviešot jaunu AES, kas ir tehniskais atbalsts eksporta procedūru kārtošanai, tiks nodrošināta 6 VID darbības procesu un ar to saistīto sniegto e-pakalpojumu nepārtrauktība un pilnveidošana, kā arī tiks pilnveidots 1 VID process saistībā ar e-komercijas prasību ieviešanu muitas jomā. Tāpat, attīstoties e-komercijai, sagaidāms iedzīvotāju, kas izmanto e-pakalpojumus sadarbībai ar valsts institūcijām īpatsvara pieaugums, ņemot vērā to, ka saskaņā ar ES normatīvajos aktos noteiktajām prasībām komunikācija ar muitas dienestiem ir iespējama tikai elektroniskā veidā.

4.2. Sociālekonomiskais indikatīvais lietderīgums³

Latvijas muitas informācijas sistēmas ir integrētas kopējā ES mēroga sistēmā un kalpo par pamatrīku eksporta, importa un tranzīta kravu elektroniskai apstrādei. Sistēmu nepārtraukta darbība ir būtisks nosacījums Latvijas ārējās tirdzniecības nodrošināšanai. Nodrošinot ES normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi attiecībā uz muitas formalitāšu elektronizāciju ES līmenī, kā arī šim nolūkam paredzēto informācijas sistēmu izstrādi un ieviešanu, tiks pilnveidoti arī VID deleģētie pamatprocesi, paaugstinot muitas pakalpojumu, muitošanas procesa, riska analīzes un kontroles efektivitātes līmeni.

Veicot projekta naudas plūsmas un sociālekonomiskā indikatīvā lietderīguma aprēķinu projekta dzīves ciklā (15 gadi), veidojas pozitīva naudas plūsma. Projekta investīciju izmaksas trīs gadu laikā ir plānotas 2 600 000 *euro* apmērā, savukārt aprēķinātās provizoriskās darbības izmaksas projekta dzīves cikla laikā ir 2 184 000 *euro*. Līdz ar to, projekta dzīves ciklā darbības izmaksas sastāda 4 784 000 *euro*.

Savukārt, veicot projekta sociālekonomisko ieguvumu analīzi un aprēķinu, nediskontētā ieguvumu summa projekta dzīves cikla laikā kopā sastāda 70 200 000 *euro*.

Projekta kopējie ieguvumi = (sociāli ekonomiskie ieguvumi) + (finanšu ieguvumi)

– (projekta izmaksas) – (uzturēšanas izmaksas).

Projekta kopējie ieguvumi = 70 200 000 *euro* + 0 *euro* – 2 600 000 *euro* – 2 184 000 *euro*
= 65 416 000 *euro*

Veicot projekta naudas plūsmas diskontēšanu, ar diskonta likmi 5%, projekta dzīves cikla laikā kopējās izmaksas ir 3 874 273 *euro*, savukārt projekta sociālekonomiskie ieguvumi projekta dzīves cikla laikā kopā sastāda 47 029 498 *euro*.

³ Detalizēto izmaksu un ieguvumu analīzi (finanšu analīzi un ekonomisko analīzi) jāpievieno projekta iesniegumam iesniegšanai Centrālā finanšu un līgumu aģentūrai saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 17.novembra noteikumu Nr.653 15.punktu, ņemot vērā CBA (*cost benefit analysis*) vadlīnijas

Tādejādi, ieguvumi no “Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā” projekta realizācijas ir lielāki par projekta investīciju un darbības izmaksām projekta dzīves cikla laikā.

Plānotais ieguvums	Summa	Aprēķina pamatojums
<p>Komersantu izmaksu ietaupījums, izmantojot VID izstrādāto grafisko komersantu saskarni eksporta deklarāciju, kā arī izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, sagatavošanai un iesniegšanai</p>	<p>5 850 000 <i>euro</i> gadā</p>	<p>Saskaņā ar muitas rīcībā esošajiem datiem, 2019.gadā muitas formalitātes ir kārtājuši 516 uzņēmēji, kas kopā noformējuši 195 954 eksporta muitas deklarācijas. No tiem tikai 50 uzņēmēji ir formējuši vairāk par tūkstošiem eksporta deklarāciju gadā, t.i. 6-7 deklarācijas dienā. Pārējie (466 uzņēmēji) ir noformējuši vidēji 155 deklarācijas gadā, kas ir vidēji 0,4 deklarācijas dienā. Savukārt, 122 uzņēmēji eksporta deklarācijas ir snieguši retāk kā reizi mēnesī. Tai pat laikā, 2019.gadā 8% no kopējā uzņēmēju skaita, jeb 39 uzņēmēji, ir iesnieguši tikai 1 eksporta deklarāciju gadā.</p> <p>Maziem un vidējiem uzņēmējiem, kuri iesniedz salīdzinoši nelielu deklarāciju skaitu gadā, savu sistēmu izstrāde muitas deklarāciju formēšanai un iesūtīšanai ir pārāk liels finansiālais slogs. Vienas deklarācijas noformēšana, izmantojot muitas brokeru pakalpojumus, izmaksā vismaz 30 <i>euro</i>.</p> <p>Izstrādājot ērtu rīku eksporta deklarāciju sagatavošanai un iesniegšanai, tiks sniegts nozīmīgs atbalsts vidējiem un mazajiem eksportētājiem.</p> <p>Pieņemot, ka turpmākajos gados Latvijas eksportējošo uzņēmēju skaits būtiski nepieaugs, taču arī būtiski nesamazināsies, un to ekonomiskā aktivitāte paliks aptuveni 2019.-2020.gada līmenī, t.i. aptuveni 500 uzņēmēji kopā iesniegs 195 000 deklarācijas gadā.</p> <p>Izmantojot deklarāciju formēšanai VID izstrādāto komersantu grafisko saskarni, uzņēmēji var ietaupīt finanšu līdzekļus, kas būtu jāmaksā izmantojot muitas brokeru pakalpojumus.</p> <p>Tādejādi, pamatojoties uz minētajiem pieņēmumiem, ikgadējais sociālekonomiskais ieguvums ir:</p> <p>195 000 deklarācijas x 30 <i>euro</i> = 5 850 000 <i>euro</i>.</p>

5. Projekta darbības, laika plāns un izmaksas

5.1. Projekta darbību īstenošanas laika grafiks

Nr.p.k.	Darbības nosaukums	Projekta īstenošanas laika grafiks (ceturkšņos)*															
		2020				2021				2022				2023			
		1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
1.	AES nacionālās komponentes pamatfunkcionalitātes izstrāde			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.	Ar AES pamatfunkcionalitāti saistīto informācijas sistēmu izmaiņu izstrāde			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.	Ar e-komerciju saistīto muitas procesu pilnveidošana			X	X	X	X										
4.	Atvērto datu kopu izstrāde un publicēšana							X	X	X							
5.	Publicitātes pasākumi					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

5.2. Projekta izmaksu sadalījums

Projektā plānotais izmaksu sadalījumu pa gadiem un finansēšanas avotiem, nodrošinot atbilstošu finansējuma sadalījuma proporciju katrā īstenošanas gadā, un ievērojot 5.1.sadaļā norādīto darbību īstenošanas laika periodu un attiecīgai darbībai nepieciešamo finansējuma apjomu:

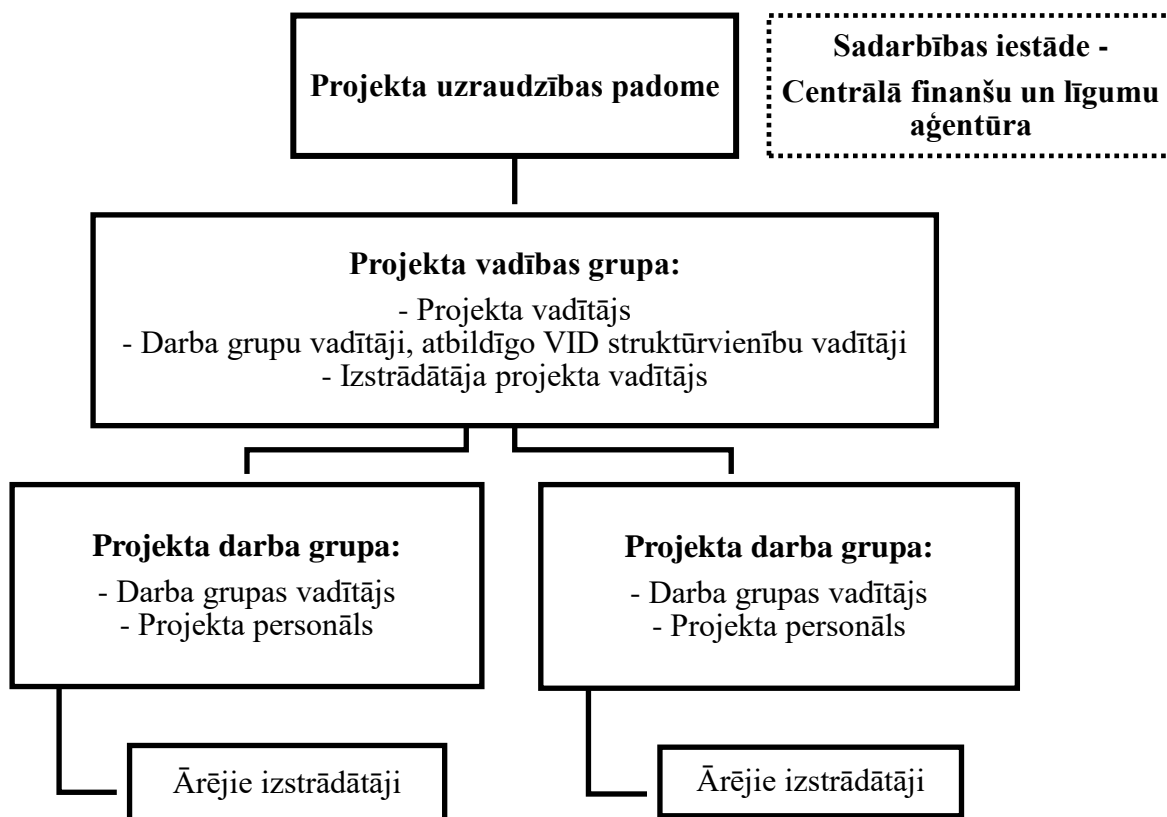
Nr. p.k.	Finansējuma avots	2021, euro	2022, euro	2023, euro	KOPĀ, euro	%
1.	ERAF finansējums	147497,88	688291,14	1374210,98	2 210 000,00	85
2.	Valsts budžeta finansējums	26029,04	121463,14	242507,82	390 000,00	15
3.	Pašvaldības budžeta finansējums	0	0	0	0	
4.	Kopējās izmaksas	173 526,92	809 754,28	1 616 718,80	2 600 000,00	

Projekta ietvaros izstrādātajai funkcionalitātei pēc projekta īstenošanas tiek plānotas šādas uzturēšanas izmaksas gadā:

Nr. p.k.	Nepieciešamās IKT risinājuma uzturēšanas izmaksas	2024, euro	2025, euro	2026, euro	KOPĀ, euro
1.	EMDAS AES risinājuma uzturēšana	182 000	182 000	182 000	546 000

6. Projekta organizācija un pārvaldība

Lai nodrošinātu efektīvu projekta īstenošanu, VID paredzēta šāda projekta vadības struktūra (skat. zemāk shematisko attēlojumu).

Attēls . Shematiskais projekta vadības attēlojums

Projekta uzraudzības padome

Projekta uzraudzības padomē ir iekļauti par projekta īstenošanu atbildīgo VID pārvalžu vadītāji un/vai viņu vietnieki, VARAM pārstāvis. Projekta uzraudzības padome uzrauga projekta īstenošanas gaitu un projekta vadības grupas darbu, apstiprina projekta plānošanas dokumentus, nosaka un apstiprina stratēģisko risku vadības pasākumus, risina projekta vadības grupas līmenī neatrisinātos jautājumus.

Projekta vadības grupa

Projekta vadības grupas sastāvā ir iekļauti šādi darbinieki - Projekta vadītājs, Izstrādātāja projekta vadītājs, projekta darba grupu vadītāji, par projektā iekļauto pasākumu atbildīgo VID struktūrvienību vadītāji. Projekta vadības grupas uzdevums ir īstenot projekta aktivitātes noteiktajos termiņos un saskaņā ar ES normatīvajos aktos noteiktajām, kā arī nacionālajām prasībām.

Projekta vadības grupas pienākumi ir:

- plānot projekta aktivitātes un nodrošināt to īstenošanu atbilstoši ES normatīvajiem aktiem, saskaņā ar EK ilgtermiņa stratēģisko e-muitas ieviešanas plānu un citiem EK un citu ES institūciju dokumentiem, norādījumiem un rekomendācijām e-muitas ieviešanas jomā, kā arī atbilstoši nacionālajām prasībām;

- izstrādāt nacionālos projekta ieviešanas plānus un uzraudzīt plānos noteikto aktivitāšu īstenošanu;
- koordinēt sadarbību starp projektā iesaistītajām VID struktūrvienībām;
- informēt Projekta uzraudzības padomi par projekta gaitu, būtiskām problēmām un riskiem.

Projekta vadītājs vada un koordinē projekta komandas darbu, plāno projekta posmus, laika grafiku un sasniedzamos rezultātus, nepieciešamības gadījumā veic sākotnējā plāna izmaiņas, sagatavo ziņojumus par projekta gaitu Uzraudzības padomei un VID vadībai.

Darba grupu un/vai atbildīgo VID struktūrvienību vadītāji ziņo vadības grupai par projekta aktivitāšu īstenošanu, konstatētajām problēmām un riskiem, novirzēm vai izmaiņām projekta plānos vai biznesa aktivitātēs. Izvērtē iespējamus tehniskos risinājumus un koordinē to ieviešanu, uzrauga finanšu resursus, koordinē un uzrauga Izstrādātāju saistību izpildi.

Izstrādātāja projekta vadītājs regulāri komunicē ar pasūtītāju, izzina viņa vajadzības un prasības, analizē saistošo dokumentāciju, izvērtē iespējamus tehniskos risinājumus, prognozē laika un darba patēriņu, izstrādā un prezentē pasūtītājam projekta piedāvājumu; plāno izmaksas un nepieciešamos resursus Izstrādātāja pusē, ziņo par pasūtīto darbu izstrādes gaitu un rezultātiem.

Projekta darba grupas

Projekta darba grupas ir atbildīgas par konkrētu darbu izpildi atbilstoši projekta plānā noteiktajām aktivitātēm, sniedz informāciju par veicamo darbu statusu un progresu projekta vadības grupai.

Darba grupu vadītāji:

- koordinē un uzrauga projekta plānos paredzēto aktivitāšu ieviešanu atbilstoši ES un nacionālo normatīvo aktu prasībām un EK un dalībvalstu izstrādātajai sistēmu dokumentācijai;
- izstrādā un aktualizē nacionālos projekta ieviešanas plānus un uzrauga plānos noteikto aktivitāšu īstenošanu;
- analizē normatīvos aktus, normatīvo aktu projektus, EK dokumentus un norādījumus, apzina citu ES dalībvalstu pieredzi uz esošajām un jaunajām e-muitas sistēmām, piedalās EK darba grupās;
- komunicē ar VID atbildīgajām struktūrvienībām, saskaņo biznesa procesus un risinājumus, sadarbojas ar EK un citu dalībvalstu muitas administrācijām par attiecīgu sistēmu ieviešanu un darbību saistītajos jautājumos;
- plāno seminārus un apmācības saistībā ar ieviesto sistēmu izmantošanu, kā arī uzrauga ar IT pasākumu ieviešanu saistīto normatīvo aktu un iekšējo kārtību izstrādes procesu.

Projekta personāls:

- atbilstoši kompetencei veic biznesa procesu analīzi, definē prasības, pamatojoties uz ES un nacionālajos normatīvajos aktos un EK dokumentācijā noteikto, piedalās EK darba grupās;
- izskata risinājumus un sistēmas dokumentāciju, komunicē un saskaņo to ar iesaistītajām struktūrvienībām;
- veic testēšanu un koordinē attiecīgo problēmziņojumu risināšanas procesu;
- atbilstoši kompetencei organizē un vada seminārus un apmācības;

- atbilstoši kompetencei izstrādā nepieciešamos normatīvo aktu projektus un iekšējās kārtības;
- sagatavo pārskatus par projekta ieviešanas gaitu, projekta progressa pārskatus un citu ar projektu saistīto informāciju.

Ārējie izstrādātāji

Sistēmas izstrādes un ieviešanas pakalpojumu sniedzēji, kas darbosies uz līgumu un attiecīgo vienošanās protokolu pamata.

7. Projekta ierosināšana un kontaktpersonas

Projekta pamatojums

Atbilstoši Darba programmā par SMK paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu noteiktajiem muitas elektronisko sistēmu ieviešanas termiņiem, vēlākais līdz 2023.gada 1.decembrim EK un dalībvalstīm jāievieš AES, to integrējot ar citu dalībvalstu sistēmām, kā arī nacionālajām sistēmām, nodrošinot visu ar eksporta plūsmu saistīto muitas formalitāšu kārtošānu elektroniskā vidē atbilstoši jaunajām ES normatīvo aktu prasībām, datu elementiem un formātiem atbilstoši ES muitas datu modelim, kas izstrādāts balstoties uz Pasaules muitas organizācijas standartiem.

No 2021.gada 1.jūlijā stājas spēkā vairāki grozījumi Direktīvā 2006/112/EK (PVN direktīva), kas maina PVN noteikumus, kas piemērojami pārrobežu e-komercijas darbībām starp uzņēmumiem un patērētājiem. Šo izmaiņu iemesls ir vienādot noteikumus uzņēmējiem attiecībā uz nodokļu piemērošanu. E-komercijas prasību ieviešanai, t.sk., PVN iekasēšanai uz robežas, muitas sistēmā jāizstrādā funkcionalitāte importa muitas deklarācijas ar īpaši samazinātu datu kopu iesniegšanai un apstrādei.

Projekta mērķi un iznākumi

1. Nodrošināt Latvijas uzņēmēju līdzdalību ES ārējā tirdzniecībā, ieviešot AES nacionālo komponenti, to integrējot ar citu ES dalībvalstu sistēmām preču eksporta pamatplūsmas apstrādei;
2. Nodrošināt ar e-komerciju saistīto muitas procesu savstarpējo integrāciju, tai skaitā, uzlabojot lietojamību.

Projekta realizācijas rezultātā plānots sasniegt šādus iznākuma rādītājus:

	Iznākuma rādītājs	Mērvienība	Sasniedzamā vērtība projekta beigās
1.	Nodrošināti/pilnveidoti VID pamatdarbības procesi	skaits	7
2.	Nodrošināti/pilnveidoti VID e-pakalpojumi	skaits	4
3.	Izstrādātas/pilnveidotas VID informācijas sistēmas	skaits	5
4.	Izveidota datu apmaiņa ar citu ES dalībvalstu sistēmām	skaits	1
5.	Publicētas atvērto datu kopas	skaits	3

Projekta ieguvumi

Minēto projekta mērķu izpilde tiks vērtētā pēc šādiem rezultāta rādītājiem, kas raksturo projekta ieguvumus 2 un 3 gadu periodā pēc projekta beigām:

	Rezultāta rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sasniedzamā vērtība 2 gadus pēc projekta beigām	Sasniedzamā vērtība 3 gadus pēc projekta beigām
1.	AES pieejamība	%	0	99.6	99.6
2.	AES izmantošanas no dažāda veida ierīcēm (t.sk. mobilām ierīcēm) nodrošināšana	%	0	100	100
3.	Ar komersanta grafisko saskarni nodrošināti vidējie un mazie eksportētāji	skaits	0	~ 500	~ 500

Projekta galvenie ierobežojumi un ārējās atkarības

Būtiskākais ārējais faktors, kas var ietekmēt projekta norisi ir izstrādātāja nomaiņas risks projekta gaitā. Projekta īstenošanas laikā ir jāveic iepirkums, kura rezultātā var mainīties sistēmas izstrādātājs, kā rezultātā var tikt kavēti plānotie projekta darbību īstenošanas termiņi.

Projekta kontaktpersonas

Loma	Amats, Vārds Uzvārds	Kontaktinformācija
Projekta pārvaldnieks*	Ingrīda Gulbe-Otaņķe	Ingrida.Gulbe-Otanke@vid.gov.lv tālr. 67120802
Risinājuma īpašnieks**	Raimonds Zukuls	Raimonds.Zukuls@vid.gov.lv tālr. 67120803
Projekta vadītājs	Olga Vikaine	Olga.Vikaine@vid.gov.lv tālr. 67120508

* persona, kas būs atbildīga par projekta organizāciju un īstenošanu iestādes – īstenotājas augstākās vadības līmenī, projekta uzraudzības padomes vadītājs

** persona, kas būs atbildīga par jaunradītā risinājuma izmantošanu

Projekta iesniedzējs

paraksts

Vārds, Uzvārds

Rīgā,

Datums